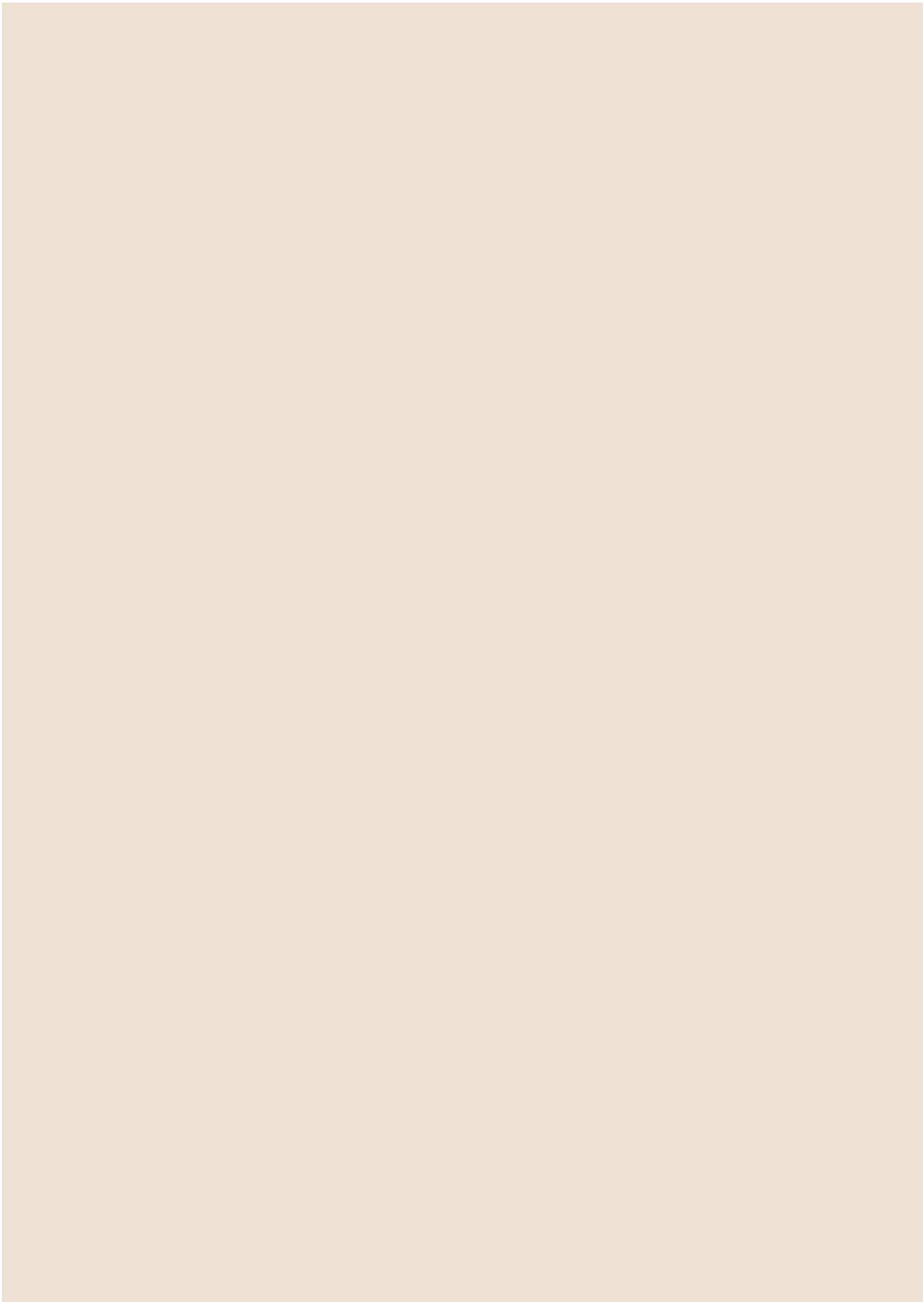




AMSTERDAM, F.W. EGELING.



# **DE KLEINE BLINDE HANNA.**



Oudere en jeugdige vrienden! — Ik schreef dit Kerstboekje, om uit de opbrengst en, — wat mij niet minder welkom zou zijn, — uit eene vrije vriendelijke gave, iets te kunnen bijdragen, om althans aan een deel der bijna 2000 kinderen, die het „Koning-Willems-huis” bezoeken, een weinig meer feestelijke Kerstvreugde te helpen smaken. Wat voor één zwaar valt, wordt, als velen helpen, licht. Eendracht maakt macht. Wie uwer helpt den ouden kindervriend een weinig om zijn pogen voorspoedig te maken?

Ook mijne medebestuurders zullen gaarne uwe den kinderen toegedachte gave ontvangen. En nu wensch ik u allen een recht genoegelijk en gezegend Kerstfeest.

C. S. A. v. S.

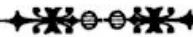
# DE KLEINE BLINDE HANNA

en tot hoe grooten zegen hare  
blindheid werd.

NAAR HET ENGELSCHE

DOOR

**C. S. ADAMA VAN SCHELTEMA.**



AMSTERDAM,  
F. W. EGELING.

---

**H. GEESINK, Drukkerij Holland, Amsterdam.**

---

## Hanna's kleine hand.



„Wanneer de nood op het hoogst geklommen is, is uitkomst nabij”; is een troostwoord, dat door Gods goedheid niet zelden ook een ervaringswoord wordt. Ook ik had zoo kunnen denken, ten minste de nood kon kwalijk hooger gaan, dan het nu in November voor drie jaren in mijne arme woning gesteld was. Misschien, waarde lezer, hebt ook gij bij den overgang des jaars, al is het bij u niet zoo donker, als het bij mij was, wel een riem onder 't hart noodig. Laat mij, u ter bemoediging iets van mijn ervaren mogen vertellen.

Zooals ik u zeide, 't was November, en een wintermaand van buitengewone guurheid. De wind gierde en huilde om het huis, een sneeuwstorm, die nog guurder weer scheen aan te kondigen. Mijn verblijf was eene kleine achterkamer in eene schamele achterbuurt, en het groote vervallen huis met zijne vele gezinnen en kostgangers eene echte arke Noachs. In dit armoedig gebouw was toen waarschijnlijk mijn verblijf wel het allerarmoedigst, even vuil en verwaarloosd als van meubelen ontbloot. Al wat mij restte was een oud ledikant, een kreupele tafel, een paar niet veel betere stoelen, en mijn

schoenmakersgereedschap. Ik noemde mijzelf nog schoenmaker, maar voet voor voet achteruitgegaan, was ik een lappertje geworden, die laarzen en schoenen nog zoo wat bruikbaar maakte voor menschen weinig minder arm dan ikzelf.

In den al donkerder wordende schemer peinsde ik, en kon, op het verleden terugziende, niet nalaten den tijd voor mijne oogen te zien verrijzen, toen wij nog in eene der vroolijke, ruime voorsteden woonden en ik een bloeiend schoenmakersbedrijf en winkel had. Hoe vriendelijk was toen alles om mij heen, want mijne brave Maria was eene flinke, heldere, oppassende vrouw.

En thans? Het was juist veertien dagen geleden sedert ik haar naar het kerkhof had gebracht. Eerst stierf ons jongste kind, dat al sedert wij in deze achterbuurt kwamen, gekwijd had. Hij was zijn moeders oogappel, en toch, nog hoor ik haar bij zichzelve zeggen, toen zij het lijkje in de kist leide, en groote tranen op het dierbaar overschot nedervielen: „Voor u het beste zoo; gij zijt voor veel bewaard.”

Spoedig daarop braken in onze onreine, ongezonde buurt de pokken uit en mijne goede vrouw was een der eersten die aangetast werden. Verzwakt en ziekelijk door gemis van voedsel en van warme kleeding en deksel, was haar lijden kort. Zij stierf en haar laatste liefdevolle blik was nog enkel medelijden en liefde, en hare laatste verstaanbare woorden een gebed voor mij, die hare liefde zoo slecht had beantwoord, en voor ons eenig kind, onze lieve Hanna, die met hare moeder alle opvoeding en verzorging scheen te zullen derven. Maar haar gebed is niet onverhoord gebleven.

Ik zat daar in dien somberen schemer peinzende, haveloos in de kleeren en verkleumd, en met de wetenschap, dat al die armoede en ellende geheel door eigen schuld mijn deel was.

Opeens rukte een windvlaag de oude vodden weg, waarmede ik een gebroken glasruit gestopt had, en verstond ik daardoor duidelijker de woorden, die eene bedelaarster met schrille



stem zong. Later gaf mij eene buurvrouw het blaadje, dat zij uit medelijden van de vrouw had gekocht. Dit waren de woorden:

Waak, zondaar, waak op uit den slaap, die u kluistert;  
Vlucht, eer op uw pad alle licht is verduisterd;  
Hoor naar 's Vaders bede en raad;  
Haast is 't te laat.

'k Was kind, en kon bidden met innig vertrouwen;  
Ik durfde op den Heiland in ootmoed te bouwen;  
Maar nu is 't, verslaafd aan 't kwaad,  
Voor mij te laat.

Bid, pleit, eer 't te laat is bij God om genade.  
Uw dag spoedt voorbij ook; 't is eenmaal te spade,  
Als gij de wanhoopskreet verstaat:  
Te laat! — te laat!

Als tegen wil en dank had ik geluisterd, en het was of de schrille schorre stem der arme zangster in mijne ooren het lied nog meer als eene stem uit de graven deed klinken. Welke wanhoopsgedachten in mij omgingen, weet ik mij niet te herinneren. Alles warde in mijn geest dooreen, toen ik opeens als uit een droom ontwaakte door eene zachte, vriendelijke stem, die uit den hoek der kamer mij in de ooren klonk: „Vader.” Het was mijne kleine Hanna, wie de ziekte had aangetast op den dag, dat hare moeder stierf. Wel had de dokter gezegd, dat het ergste geleden was, maar zij was zeer verzwakt. Haar gelaat was nog erg gezwollen en hare oogen met een doek bedekt. „Vader,” zeide zij met zwakke stem, „lieve vader, wees maar niet te bedroefd, ik zal u wel oppassen en voor u zorgen,” en tevens stak zij zoekend hare kleine hand naar mij uit. Ik vatte die, waarna zij uit zwakte weder indommelde en ik mij opnieuw neêrzette bij het weinigje vuur, dat aan den haard smeulde.

Ik kon dat schrille, schorre *te laat*, dat mij zonder ophouden in de ooren klonk, maar niet tot zwijgen brengen. De vriendelijkheid en liefde van mijn kind voor een zoo slechten vader maakte mij een monster in mijne eigene oogen. Helaas, ik gevoelde mij geheel machteloos, om aan de verzoeking, die mij verslaafd had, ooit weêrstand te bieden. Diep gezonken, als ik mij gevoelde, vernam ik binnen mij niet anders, dan dat woord des oordeels: *Te laat*. — *Te laat*.

Tusschen onze kamer en die daarnevens was slechts een dun houten beschot. Om te meer personen te kunnen bergen, waren er uit één kamer twee gemaakt. Onze buurvrouw, eene jonge, oppassende vrouw, heette Sara Wilms, en won op sobere wijze den kost door voor winkels naaiwerk te verrichten. Zij had eene zachte, welluidend klinkende stem, zoodat wij onwillekeurig dikwijls luisterden, wanneer zij bij haar werk zong, of neuriede, als zij vreesde ons te zullen hinderen. Daar zij wist, dat Hanna buiten gevaar was, zong zij ook nu nog wel zacht, maar toch zoo, dat ik de mij niet onbekende woorden gemakkelijk volgen kon. Zij zong:

Mijn Heiland plengde op 't kruis Zijn bloed,  
Voor zondaars gansch onrein,  
En schept in 't hart een nieuw gemoed,  
Als 's levens heilfontein.

Zij zong geheel het lied en werktuigelijk luisterde ik, als door eene hogere macht aan die klanken geboeid. Mijne goede moeder had mij als knaap dit lied geleerd, en het was mij onder het zingen mijner buurvrouw, of ik nog weder de stem mijner moeder hoorde. Het was of ik bij elk nieuw zangvers de ijskorst van wanhoop, die op mijn hart drukte, wegsmelten voelde. Het was mij, of eene zachte stem mij toefluisterde: „Nog niet te laat; — nog staat ook voor u de heilfontein open; niet voor rechtvaardigen, voor zondaars is

Jezus gestorven." Een straal van hoop was in mijne duistere diepte van ellende nedergedaald.

Mijne kleine Hanna bewoog zich en zuchtte in haar slaap. Ik begaf mij bij haar bed, zat bij haar, en terwijl ik hare kleine hand streelde, zonk mijn hoofd op den rand van het bed en viel ik, voor het eerst na vele slapeloos doorgebrachte nachten, in een vasten slaap.

Het was morgen geworden, toen er zaecht aan onze kamerdeur werd geklopt. Mijn vriendelijke buurvrouw kwam binnen en bracht ons eene kom warme thee en brood. Het was eene blijmoedig gegeven en dankbaar ontvangen weldaad. Hoe arm, en in vele opzichten ruw, waren toch al mijne burens voor ons in deze droeve dagen goed geweest. Zij konden ook wel niet anders dan medelijden hebben met mijne brave, altijd werkzame vrouw; en mijne altijd bescheiden en hulpvaardige, minzame Hanna was de lieveling der gansche buurt geworden. Ieder was met het lieve kind begaan, — dat nog zelfs voor een vader als ik zoo goed was.

Hanna bleef nog doorslapen; ik zette dus de helft van de thee bij het weder aangemaakte vuur om die voor haar warm te houden, de andere helft dronk ik zelf op; en eerst bij het gebruik van het welkome voedsel gevoelde ik, hoe groot door de ontbering mijne behoefte aan voeding was. O hoe hunkerde ik op dat oogenblik naar iets sterkers om het pijnlijk, in mij knagend gevoel tot zwijgen te brengen. Zou ik er kwaad aan doen, indien ik nu nog éénmaal een enkel glas nam, en dan nooit weder? — God ontfermde zich over mij, want in dit mijn uit innerlijke zwakheid onderhandelen met mijn booze lust redde hij mij uit op voor mij ongedachte wijze.

Er werd aan de deur geklopt en de geneesheer trad binnen. Hij was een goedgehartig man, al scheen hij mij soms wat ruw en kortaf toe.

„Wel” vroeg hij, „hoe is het met uw dochtertje?”

Hanna bleek nu ontwaakt en de dokter ging naar haar bed, voelde haar de pols, onderzocht hare huid en zeide toen: „Gij houdt u flink, mijn kind, en ik vind u heden heel wat beter.” Toen vroeg hij mij haar op te nemen en naar het licht gekeerd te houden. Daarop hief hij den doek van hare oogen op, en bezag hare dichtgesloten oogen met volle aandacht. De aanblik beviel mij niets, en met angst bemerkte ik een gering hoofdschudden des dokters, dat mij de grootste onrust baarde. Hij zeide niets, maar toen ik bij zijn heengaan hem op het portaal gevolgd was, deed ik de vraag: „Is het niet goed met hare oogen?”

Eene rilling ging mij door de leden, toen de dokter niet terstond antwoordde; deelnemend leide hij zijne hand op mijn schouder en sprak: „Mijn goede man, het doet mij innig leed voor haar en ook voor u, maar ik mag u de waarheid niet verbergen; alle licht is uit hare oogen geweken;” — en eer ik iets antwoorden kon, was hij verdwenen.

Alle licht verdwenen! Mijn Hanna blind. O hoe zal ik haar dat kunnen zeggen? Hoe zal ik dat overkomen? — Blind. — Blind.

Opeens schoot mij te binnen, hoe mijn lieve kind nu twee jaren geleden vroolijk binnen kwam huppelen, opdat zij een versje op school zoo goed gekend had en dat zij toen ook voor mij wilde opzeggen. Ik zie haar nog, hoe zij, als stond zij voor de schooljuffrouw, het dapper opzeide. Ik vond het later nog terug en las het met dubbele aandoening. Het heeft tot opschrift:

#### BLINDE NELL.

Ik kan u niet meer zien, mijn moeder,  
U, die mij zoo bemint;  
En, vader, 't is mij alles donker,  
Uw arme Nell is blind.

Verdwenen is voor mij het zonlicht,  
Mijn bloemen, al mijn schat;

11

Al weet ik, dat het dag en licht is,  
't Blijft donker op mijn pad.

Maar, neen, 'k wil moedeloos niet treuren;  
Al mis ik, o zooveel,  
Mij, vader, moeder, blijft uw liefde,  
Mijn nooit te ontnemen deel.

En, moeder, 't is of de Heer Jezus  
Nog dichter bij mij kwam  
Om mij van nu aan in zijn boezem  
Te dragen als zijn lam.

Wees, moeder, dan niet al te droevig;  
Al ben 'k voor altoos blind,  
'k Weet immers mij door u en vader  
Nog inniger bemind.

en nu zou mijne arme Hanna blind, — voor altoos blind zijn; en ik, ik had op den avond, voor ik dezen ramp wist, nog woorden tegen haar gesproken zoo ruw en bitter, dat bij het enkel denken er aan mij nu een rilling door de leden ging.

Maar als vast genageld aan den grond kon ik toch niet daar buiten blijven. Ik keerde naar ons vertrek terug, om haar met haar ontbijt te helpen. Toen ik binnengekomen was, zeide zij: „Och vadertje, ga toch niet weg, als 't niet volstrekt noodig is. Ik heb u zoo gaarne dicht bij mij.”

„Neen, lieve kind”, hernam ik, mijn uiterste best doende om zonder snikken te spreken. „Ik ga niet heen, maar ben bezig om u aan thee en een stukje geroosterd brood te helpen”.

Toen ik haar het brood gaf, keerde zij haar gelaat naar mij toe en zeide:

„Vader, gij huilt toch niet; doet gij wel”?

„Huilen, neen, kind, waarom zou ik huilen; wordt maar beter, Hanna, en ik zal mijn best voor u doen”.

Maar weder sprak zij:



„Vader gij zijt bedroefd; ik hoor het aan uw stem, en toen gij over mij heenboogt, viel een heete druppel op mijn wang;” toen kon ik het niet langer uithouden, maar voor haar bed op de knieën vallende, barstte ik in een snikkend weenen uit.

„Vader”, sprak zij toen, „wees niet zoo bedroefd. Ik weet wat u zoo aandoet, maar gij weet, dat alles wat God doet, goed is. Moeder zei altoos: God is goed, en dat ik in alles, wat mij ook overkwam, op God vertrouwen moest. Vader, ik heb het reeds begrepen, dat ik nooit meer zal kunnen zien. Heeft de dokter dit ook niet tot u gezegd? Toen hij den doek wegnam, kon ik mijne oogen opendoen, maar het bleef voor mij donker. Het spijt mij daarom zoo, omdat ik moeder op de hand beloofd had trouw voor u te zorgen, maar hoe weinig zal ik voor u kunnen doen. Gij zult nu mij moeten helpen, en de goede God zal voor ons beiden zorgen”.

Na een weinig zwijgen ging mijn kind voort:

„Vader, ik heb er over gedacht hoeveel ik nog voor u zal kunnen doen. Gij weet, moeder zei zoo dikwijls, dat ik haar klein helpstertje was, en reeds zooveel kon doen, al was ik maar tien jaar. Met wat oefening zal ik alles wel weer kunnen afwasschen, en zeker zal ik kunnen breien, want dat heb ik toch reeds dikwijls gedaan, wanneer het hier geheel donker was, en moeder geen kaars had. En vadertjelief, dan zult gij mij wel nu en dan mede naar buiten nemen, waar ik de vogels kan hooren zingen; en dan moet gij mij voortaan, zooals moeder altijd deed, mij uit den Bijbel voorlezen van den Heere Jezus. Toen de Heer op aarde was, was Hij zoo goed voor kinderen, en Hij zal ook voor mij zeker goed zijn, nu moeder voor altijd van mij weg is en ik blind ben”. Zoo snapte zij vriendelijk en vleiend voort, maar ik had geen macht iets te zeggen. Mijn hart was in mij geheel gebroken, en ik voelde mij verpletterd onder de mijzelven berokkende schande en verdriet.

Mijn lief kind hield intusschen steeds mijne hand vast,

streelde en kuste die, als wilde zij, bij geheel vergeten van haar eigen hulpenloozen toestand, nog mij troosten zooveel zij kon.

Wij kwamen dien dag zonder verder ongeval door. Hanna sliep bijna aanhoudend, en de goede Sara had een hoop laarzen en schoenen om te lappen voor mij verzameld, en een andere buur zorgde, dat wij 's middags wat te eten hadden. Later was er nog eene andere buurvrouw, die het Hanna aan thee niet liet ontbreken. De Heer moge al die goede lieden hun medelijden vergelden.

Den volgenden morgen was ik juist gereed met Hanna te helpen, zooals ik dit hare goede moeder wel had zien doen, toen de dokter binnentrad.

Hij was, althans naar ik op dat oogenblik meende, minzamer dan wel anders, en nadat hij Hanna de pols gevoeld had, vatte hij hare hand en zeide:

„Het zou bij het wel koele maar nog schoone, heldere herfstweer voor uw herstel goed zijn om een tijdje buiten te wezen. Gij zoudt daar weder gezond en sterk worden,” ging hij voort, „en eene mijner patiënten, eene oude rijke dame, heeft beloofd, alles voor u in een herstellingsoord te betalen. Zou u dat niet bevallen, mijn kleine?” Hanna antwoordde, eer ik gelegenheid had om iets te zeggen; maar alvorens te antwoorden liet zij de hand van den dokter los, zocht naar de mijne en drukte die in de hare.

„Ik dank u, mijnheer,” sprak zij, „ik dank u voor uwe groote goedheid, maar ik kan vader niet alleen laten.”

Hoe dikwijls had ik den geneesheer voor hardvochtig gehouden; en zeker hij zag genoeg ellende. Des te meer trof het mij toen, hem een traan uit zijne oogen te zien wegwisschen. Eigen schuldgevoel had mij den man verkeerd doen beoordeelen.

Ik zeide toen! „Ook ik dank u, beste heer. Wat gij aanbiedt, zou voor haar zeker het beste zijn; maar ik geloof, dat

mijn kind gelijk heeft, als zij het innerlijk gevoelt, dat ik hare nabijheid niet missen kan."

Ik geloof niet, dat de dokter het zoo doorzag, als ik het innerlijk gevoelde, dat de kleine hand van mijn kind, die in mijne hand rustte, van menschenzijde de eenige macht was, die krachtig genoeg blijken kon, om mij voor het nederstorten in een hopeloozen afgrond te bewaren. Het kind zelf dacht in hare onschuld aan niets anders dan dat het bij haar heengaan mij te eenzaam en verlaten zou zijn. Buiten mijzelf kon niemand weten, welk een hevigen strijd ik in die laatste veertien dagen doorgeworsteld had. Zonder ophouden folterde mij het rustelooze knagen, dat den aan drank verslaafde als zijn kwelgeest en beul achtervolgt, en ook mij nauwelijks voor oogenblikken losliet; terwijl gebrek aan goed voedsel de innerlijke pijn als verdubbelde. Wat mij tot hertoe tot zelfbedwang geholpen had en alleen mij verder helpen kon, was de liefde van mijne kleine Hanna en haar vertrouwen in mij.

Wanneer ik u dit zeg, zal het u reeds ten volle duidelijk zijn, dat ik, althans bij ervaring, nog niet het minste had leeren kennen van de macht, die arme verloren zondaars meer dan overwinnaars maakt.

Nog had ik den innerlijken strijd niet zóó gekend, als toen ik weinige oogenblikken later den dokter gevolgd was, om hem tot de straatdeur uitgeleide te doen. Opeens keerde hij zich daar om, en zeide: „De kleine meid zal nu zeer spoedig hersteld zijn, maar zij heeft versterkend voedsel noodig.” Zoo sprekende stopte hij mij drie guldens in de hand, zeggende: „De oude dame heeft mij dit voor u medegegeven;” en ging hij voort, terwijl hij mij medelijdend aanzag: „Gij hebt het zelf ook hoog noodig; maak dat gij voedsel en brandstof krijgt. Doch wacht nog eens, ik voel nog eenige soepkaartjes in mijn zak; haal maar dadelijk soep; dat zal haar en u goed doen;” en eer ik hem danken kon, was hij in zijn rijtuig en uit mijne oogen verdwenen.

O hoe vreeselijk en brandend was de dorst, die toen in mij ontwaakte. Wat zou ik niet hebben gegeven voor eene enkele teug van het vocht, dat mij tot zijn slaaf gemaakt had. Mijn oog rustte op een handvol geld, en de gelegenheid om aan mijn lust te voldoen was binnen weinige voetstappen in mijn bereik. Reeds zocht mijn oog naar mijn ouden hoed, toen ik door de open deur eene zwakke stem vernam: „Vader!” Dat was mijn behoud.

Terstond was ik weder in onze kamer.

„Vadertje, wij moeten nu om middageten denken. Gij weet, ik zal nu ik mij beter gevoel, maar terstond zoowat als huishoudster beschikken.” Het arme kind deed eene poging om te lachen, maar dit wilde toch niet van harte gaan, — zij liet echter het innerlijk leedgevoel de overhand niet krijgen en ging moedig voort:

„Er moeten nog wat aardappels in de kast zijn.”

„Neen, mijn kind,” hernam ik, „die zijn op, maar van die goede, oude dame en van den dokter zelf ontving ik geld en soepkaartjes, — ik zal dus maar dadelijk om soep, brood en brandstof gaan.”

Opeens zag ik haar gelaat hoog rood worden.

„Deert u iets, kind?” vroeg ik.

„Och vader, misschien is 't kinderachtig, — maar ik wou zoo graag, dat gij nu nog niet weggingt. Ik voel,” ging zij met bevende stem voort, „dat ik nu nog niet alleen zou kunnen zijn.” Zij sprak zoo niet uit wantrouwen, dit was in haar gansche voorkomen merkbaar, maar zij was zwak en zij had het nog zoo pas vernomen, dat zij voor altijd het genot van zien zou moeten missen. — Ik haastte mij daarom te zeggen:

„Neen, Hanna, ik zal u niet alleen laten. Sara zal wel alles voor ons willen halen;” en deze toonde zich niet alleen gewillig, maar blijde ons een dienst te kunnen doen.

Toen zij ons de soep bracht, deelde ik haar eene kan vol mede, want bij haar schamel loon had ook zij maar al te zeer versterking noodig.

„Vader,” zeide Hanna, „als gij nu de kleine tafel bij mijn bed wildet zetten; — en in de lade der groote tafel moet nog een schoone doek zijn om er op te leggen.”

„Zoo, zoo,” zeide ik haastig. Haar misleiden kon ik niet, en toch wilde ik haar ook niet zeggen, dat ik het tafeltje voor wat brood en brandstof had moeten verkoopen; en de doek, waarvan zij sprak, die was al geweest wat ik nog had om het gelaat mijner goede vrouw mede te dekken, toen zij in de ruwe naakte kist van den armen begraven werd. Ik dacht op dat oogenblik, of het niet bijna eene weldaad voor het arme kind was, dat zij niet zien kon, hoe vreeselijk groot mijne armoede was; doch wachtte mij wel die gedachte over mijne lippen te laten komen. Toen zij wist, dat ik de soep op de borden geschept had, zeide zij: „Vader, als gij nu bidden wilt, dan kunnen wij beginnen. De soep ruikt zoo heerlijk.”

Ik bidden? Wel had ik er mijne vrouw nooit in verhinderd om voor en met haar kind te bidden, maar zelf, ach, hoevele waren de jaren waarin ik eerst niet had willen en later niet meer had durven bidden. Toch wilde ik mijn reeds zoo zwaar beproefd kind niet reeds terstond teleurstellen, en zoo goed ik kon vroeg ik een zegen en dat God ons een gewillig en dankbaar hart geven mocht. Toen aten wij onze soep. O hoe fleurde de zoo kleine versterking haar op, en het was of mijn uitgestameld gebed reeds een begin van verhooring had, want met de betere voeding was het, of ook de mij knagende drankdorst gestild was.

Toen ik alles na het eten had weggezet, zeide zij: „Vader, wanneer ik nu moeders kleine beurs had, dan kon ik evenals moeder voor de huiselijke zaken zorgen.” „Waar is dat beursje?” vroeg ik, en mij ging een steek door het hart bij de gedachte, hoe lang ik er mij niet om bekommerd had, om die beurs zoo te voorzien, dat de zorgen voor mijne vrouw niet al te drukkend werden. Terwijl ik mijne vraag deed,



zag ik de oude japon mijner vrouw aan een knop in een der hoeken van het vertrek hangen, en vond daarin de beurs, die zij niet meer had kunnen vullen, en die ik, ondankbare en liefdelooze, ledig gelaten had. Ik haastte mij nu er alles in te doen wat van de drie guldens over was, en gaf toen de beurs aan mijne kleine huishoudster met een vriendelijk en vleidend woord er bij. Zelve had zij er geen begrip van, toen zij het beursje onder haar hoofdkussen wegborg, welk een schild hare vraag voor haar armen, zwakken vader was.

Ik moest misschien al deze kleinigheden niet ophalen; maar wanneer ik zoo eens zeggen kan, wat mijne beste Hanna door Gods goedheid voor mij geweest is, dan ben ik nooit spoedig uitgesproken.

Toen ik haar 's avonds geholpen had, en reeds mijzelven gereed maakte om ook wat te gaan leggen, zeide zij:

„Vader, moeder was altijd gewoon een hoofdstuk voor mij te lezen en met mij te bidden. Dat wilt nu immers gij ook wel voor mij doen?”

Wat zou ik zeggen? Neen, mijn arm kind iets weigeren, dat kon ik niet meer. Ik ging dus en kreeg den Bijbel, die wat ook verkocht geworden was, mijne arme vrouw steeds met tranen als haar eigendom tegen mijn drinklust beschermd had.

„Wij zijn in het begin van Mattheus”, sprak nu Hanna, „moeder heeft er een merk bijgelegd;” en ja waarlijk het lag op de aangeduide plaats. Ik ving toen met lezen aan, en het voortgaan kostte mij telkens groote moeite en inspanning, zoovelerlei rees mij onder het lezen verwijtend en beschamend voor den geest. Zoo goed en kwaad als het ging, bracht ik toch mijn taak ten einde en sloot het boek.

Toen ik opzag, ontdekte ik, dat Hanna hare handen gevouwen hield en kennelijk verwachtte, dat ik nu in gebed zou voorgaan.

Zoo bracht het lieve kind zonder woord mij op de knieën,

en ik was gelukkig het bidden nog niet zoo ontwend, of het gelukte mij, al was het met eene van aandoening en schuldgevoel trillende stem, het Onze Vader uit te spreken. Toen ik dat had ten einde gebracht, hield zij nog altijd de handen gevouwen, als verwachtte zij iets meer. Toen ik niets meer zeide, welde gewis de gedachte in haar op, dat aandoening mij het spreken belette. Dat ik in den dienst der zonde het bidden verleerd was, kwam in haar nog zoo onschuldig hart niet op, en daarom vervolgde zij zelve:

„Heere Jezus, troost en sterk mijn armen vader. Hij en ik zijn nu zoo alleen. Heere Jezus, kom en blijf met ons en maak hem gelukkig”.

Toen barstte ik in snikken los en riep uit: „O God wees mij zondaar genadig”. Toen fluisterde mijne Hanna zacht: „Amen”.

Van dien dag af lazen en baden wij elken morgen en avond. In de eerste dagen was mijn bidden niet veel meer dan een afgebroken stamelen, maar allengs begon ik te verstaan wat bidden is, en durfde ik hopen, dat God ook mij hoorde en verhooren wilde. Met elken dag viel er een lichtstraal meer in mijn verduisterd hart; en was mijn eerste inzien, hoe groot zondaar ik was, allengs mocht ik ook beginnen te verstaan welk een Zaligmaker mij van den Vader geschonken was. Met Hanna's hand in de mijne geklemd en als door haar tot Jezus geleid, werd het mij duidelijk met hoeveel geduld de Heer reeds lang aan de deur mijns harten had geklopt, en lankmoedig volgehouden, totdat mijne Hanna zijn engel en evangeliebode voor mij geworden was.

Maar ik moet in mijn verhaal niet te snel vooruit loopen, al kost het mij moeite, om zoo dikwijls ik die dagen gedenk niet uit te weiden over Gods groote genade aan een zoo onwaardige als ik was betoond. Ik moet nu vertellen, hoeveel meer de goede dokter nog voor ons deed. Er verliepen na dien eersten goeden dag niet vele dagen, of Hanna begon

vurig te verlangen om op te staan en iets voor mij te kunnen doen, maar ik durfde dit niet toestaan voor de geneesheer er verlof toe gegeven had. Intusschen had onze trouwe buurvrouw Sara hare kleertjes gewasschen en voor zooveel noodig versted; en ik had mijn eigen geheim, daar ik mij haastte om een paar nieuwe laarzen gereed te krijgen, om haar daarmede te verrassen, als zij voor het eerst op zou zijn. Wel, op zekeren morgen, daar komt de dokter binnen, en dit met een pak goed, als droeg hij een kind in zijne armen.

„Goeden morgen”, zeide hij minzaam. „Onze kleine Hanna zal nu wel lust gaan krijgen om op te staan, en dat is goed ook. Mijne oude vriendin heeft mij van een voorraad kleeding voorzien, want al mag zij nu opstaan, wij moeten voorzichtig zijn en haar in de eerste dagen goed warm houden”.

Welk eene vreugde straalde, in spijt van hare blindheid, op het gelaat van mijn lieve kind, toen zij het pak kleeren in hare handen had en betastte, en mij riep bij elk nieuw stuk goed, dat zij in handen kreeg.

„Zie, vader, een wollen rok en jurk, en een warme mantel en een hoed”; en zoo ging het bijna juichend voort. Het was iets liefelijks aan te zien met hoeveel deelneming en blijdschap de goede dokter haar in haar dankbaar bedrijf gadesloeg. En ik kon mij nu maar niet begrijpen, hoe ik dien man ooit voor hardvochtig en onvriendelijk gehouden had.

Maar de dokter had nog niet gedaan. Toen Hanna's eerste blijdschap een weinig gematigd was, ging hij voort. „Mijne oude vriendin verlangt, na alles wat ik haar van onze kleine patiënt verhaald heb, nu Hanna zelve eens te zien. Gij moet haar dus morgen goed in hare nieuwe kleeren inpakken en dan zal ik haar met mijn rijtuig komen afhalen”. Hanna kreeg op die woorden eene hooger kleur en stak hare hand naar mij uit.

„Is het zoo gesteld”, sprak de dokter. „Zou vader moeten

medegaan? Welnu daar is kans op, wij zullen vader ook meenemen"; en zich toen tot mij keerende, voegde hij er bij: „Morgen precies te twaalf uren zal ik hier zijn;" en te gelijk ging hij verder.

Wel, wel hoe druk werk hadden wij het dien morgen. Hanna was spoedig genoeg in het nieuwe pak, en toen zij daarop naar haar oude laarzen vroeg en ik haar de nieuwe bracht, dat was eene blijdschap. Zij dankte mij telkens opnieuw, als had ik haar nog meer gegeven dan die ons nog onbekende weldoenster.

Eerst toen gevoelde ik ten volle, hoeveel waar genot ik door mijn lage zelfzucht had laten verloren gaan. Ik had toen den tijd, dien ik in schande verroekeloosde, wel met mijn bloed willen terugkopen en ook mijne vrouw zoo gelukkig maken, als ik haar geluk had verstoord; en dit voor kroegvrienden en hunne goddeloosheid! Het was maar goed, dat mijne Hanna mij niet zien kon, want het aanzien van haar misvormd en blind gelaat, was meer dan ik dragen kon.

Zij zelve hielp mij alweder, want zij scheen aan niets droevigs te denken en alleen met eene betere toekomst vervuld te zijn. Haar hart was zoo vol liefde en goed vertrouwen, dat er geene plaats voor morren of ontevredenheid in overbleef.

Zooals ik reeds zeide, de morgen van dien geluksdag en nog meer de volgende was een tijd van drukte. Ik waschte, en reinigde en schuierde mijzelf, maar wat ik deed, ik kon niet anders dan mij verlegen blijven gevoelen, en mij schamen over mijne oude plunje. Tot mijzelf hield ik niet op te herhalen, dat het mijne eigen schuld was, en dat ik niet beter verdiende; en op het oogenblik was ik bijna dankbaar, dat Hanna mijne schande niet zien kon.

Reeds langen tijd voor twaalf uren waren wij gereed. Eindelijk, daar hield het rijtuig stil. De dokter kwam binnen, en

al weder had hij een pak goed. Het was nu voor mij, een dikke warme overjas, die mijne armoede als met een mantel dekken zou.

Ik miste de woorden, die hadden kunnen uitspreken, wat er in mijn schuldig hart omging; maar het was als had de dokter geene ooren om te luisteren. In een oogenblik had ik de jas aan, droeg Hanna in mijne armen naar beneden, waarna de dokter haar in zijn rijtuig toestopte, als ware zij de koningin geweest.

Tot mij zeide hij: „Vriend, er is voor u plaats op den bok. Dat zal Hanna wel veraf genoeg vinden; maar zij weet dan toch, dat gij dicht in de nabijheid zijt”.

Toen reden wij weg, onze achterstraten door en naar de voorstad met haar open lucht, boomen en bloemen. O welk een genot gaf mij na zoolang in huis zijn die rit door de frissche buitenlucht. Niet lang duurde het, of wij kwamen aan een hek, waarbij een zeer net huisje gebouwd was; daar woonde de deurwachtster, die het hek voor ons ontsloot, waarna wij door eene fraaie laan tot voor het huis opreden.

„Hier zijn wij er,” sprak de dokter, nadat hij uit het rijtuig gestapt was, „volg mij nu maar beiden.”

Met Hanna zat ik een poosje op een bank in het voorhuis. Toen keerde de dokter tot ons terug, vatte Hanna bij de hand en leidde haar naar binnen. Hoe lang scheen mij die tijd alleen; want blijkbaar had de oude dame aan Hanna veel te vragen; en niets van hare omgeving ziende, sprak het lieve kind even open en vrijmoedig als tehuis. Eindelijk riep de dokter ook mij binnen en ik volgde hem in een vertrek, waar vloerkleed, spiegels, schilderijen, alles even fraai was; maar ik had op dat oogenblik alleen oogen voor mijne Hanna. Zij scheen naar mijn binnenkomen te luisteren, want haar gelaat was naar de deur gekeerd. Op een laag stoeltje zat zij bij den schoot der oude dame, eene bejaarde vrouw met rijk zilverwit haar en eene allervriendelijkste gelaatsuitdrukking.



Nog steeds rustte Hanna's hand in de hare, en ik zag een traan in hare oogen, toen zij mij toesprak.

„Dit lieve kind,” sprak zij, „heeft mij zoo een en ander van uw tegenspoed verteld. Ik vernam van haar, dat gij vroeger buiten de stad gewoond hebt, en dit zou juist zijn, wat de dokter voor uw kind hoog noodig oordeelt. Welnu, onze portierster, die bij het hek woont, verlaat mij voor den Nieuwjaarsdag, en ik ben nog niet geslaagd met iemand in hare plaats te vinden. Met het oog op uw lieve kind, wil ik het wel met u beproeven. Ik zal u hetzelfde loon geven wat nu de vrouw heeft, en het openen en sluiten van het hek en het schoonhouden van den grond daaromheen, zal u niet zooveel tijd vergen, of gij kunt nog best uw schoenmakersbedrijf in het portiershuis aanhouden. Op die wijs ook zou Hanna u altijd bij zich kunnen hebben. Hoe denkt gij daarover?”

Wat ik toen gezegd heb, weet ik waarlijk niet, — en evenmin wat ik innerlijk op dat oogenblik gevoelde; maar dit weet ik wel, dat toen ik des avonds naast mijne Hanna knielde, zij het niet voor mij behoefde te zeggen: „Loof den Heer, o mijne ziel, en al wat in mij is Zijnen heiligen naam!”

De donkere dagen voor Kersttijd waren nu voor mij en zelfs voor mijn arm blind kind niet donker, zooals zij in de laatste jaren door mijne schuld geweest waren. Onze edele weldoenster zond reeds dadelijk een vertrouwd persoon om voor de verhuizing onze woning van het noodigste te voorzien en te zorgen, dat aan mijn kind niets ontbrak wat hare herstelling bevorderen kon.

Welk een verschil tusschen dien guren, somberen Novembdag, toen de beslissing viel, dat Hanna nooit weder het daglicht aanschouwen zou en den nu aangebroken Kerstmorgen. Nooit had ik zoo gedankt en gebeden. Na kerktijd kwam onze goede buurvrouw, die ons zooveel hulp geboden had, om den verderen dag bij Hanna door te brengen.

Welk een genot was het mij, die beiden over de naaste

toekomst te hooren spreken, en daarbij Hanna's opgetogen gelaat gade te slaan. Zoo had ik nog nooit gezongen, als toen ik des avonds het Kerstlied met haar medezong:

't Was nacht, toen 's herders luist'rend oor  
In Bethlehems vallei,  
Verbaasd werd door het jubelkoor  
Van 's Hemels eng'lenrei.  
Een licht meer schel dan 't zonnlicht  
Omscheen opeens hun kring,  
Toen hemelglans voor hun gezicht  
Den middernacht verving.

De heuvelen op Juda's grond,  
Gebergte, woud en rots  
Weêrgalmden als uit éénen mond  
Het lied ter eere Gods.  
Het woord beloofd in Edens gaard,  
't Uitwisschen van de schuld,  
Werd werk'lijk voor de wachtende aard,  
Was in Gods Zoon vervuld.

Aan God zij eer, zij eer omhoog  
In 't heil'ge voor zijn troon;  
Het rolle langs der Heem'len boog  
Op blijden jubeltoon.  
Der aard' schenkt vrede Gods genâ,  
Gods welbehagen, weêr;  
Hem geve in luid halleluja  
En aard' en hemel eer!

Nog voor den nieuwjaarsdag konden wij onze nieuwe woning betrekken en nog steeds leven Hanna en ik daar met ons beiden. Wanneer ik u moest vertellen alles wat die goede oude dame voor Hanna, en ik mag wel zeggen voor ons beiden gedaan heeft, aan mijn vertellen kwam geen einde. Hanna geraakte door hare liefalligheid en tevredenheid al meer bij haar in gunst, wat ook bij den dokter het geval is,

die dikwerf, als hij voorbij komt, even bij ons inkeert. Hanna is door de buitenlucht gezond en sterk geworden, en het is verwonderlijk hoeveel zij ondanks hare blindheid doen kan, en met welk eene handigheid zij alles verricht. En zingen, het is mij of ik weder hare moeder hoor, toen wij pas getrouwd waren, en nog de ellendige drank mij niet van haar en mijn geluk vervreemd had.

Wij hebben een priëel voor ons huis, waar ik als het weder zacht is, menigmaal met Hanna zit. Onlangs was een bloeiende klimplant van de tralies losgeraakt en op den grond gevallen. De plant zag er haveloos uit en de witte bloemen waren enkel slijk. Toen ik de plant voorzichtig opnam, die reinigde en opnieuw aanbond, dacht ik, dat is juist wat ook mijne Hanna voor mij deed. Zij vatte mijn arm hart aan en hief het uit den modder en slijk der ongerechtigheid op. Hare liefde opende mijne oogen voor eene nog hoogere, alle onze liefde verre te boven gaande goedheid. Ja, onze opheffing uit de diepte is Gods werk van het begin tot het einde, maar Hij heeft daartoe de kleine hand mijner Hanna gebruikt. Hem boven alles zij de dank en de eere.



